

Η ΔΙΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ARNOLD VON HARFF ΔΙ' ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1477*

Ὁ Γερμανὸς περιηγητὴς Arnold Ritter von Harff περιῆλθε πολλὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὰ ἔτη 1496 – 1499. Ἐγεννήθη τῷ 1471 εἰς τὸ δουκάτον Jülich πλησίον τῆς Κολωνίας, ἀπέθανε δέ, μόλις 34 ἐτῶν, τῷ 1505 ἐν Geldern. Ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ ταξιδίου του ἀρχικῶς ἦτο, ὥς φαίνεται, νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, καθ' ὁδὸν δὲ ἐπεσκέφθη καὶ ἄλλας χώρας. Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ ἔργου εἰς τὸ ὅποῖον ἐκθέτει τὰ τοῦ προσκυνητικοῦ τούτου ταξιδίου εἶναι «Τὸ προσκυνητικὸν ταξίδιον τοῦ ἐκ Κολωνίας Ἰππότου Ἀρνόλδου φὸν Χάρφφ, δι' Ἱταλίας, Συρίας, Αἰγύπτου, Ἀραβίας, Αἰθιοπίας, Νουβίας, Παλαιστίνης, Τουρκίας, Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, ὅπως ἔγινε τοῦτο κατὰ τὰ ἔτη 1496 – 1499»¹.

Ὁ Harff ὅταν ἐπεχείρησε τὸ διὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους μέγα ταξίδιον ἦτο μόλις 25 ἐτῶν². Ἐκ Κολωνίας, καθ' ἃ λέγει, ἀνεχώρησε τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1496, ἦλθεν εἰς Ρώμην, Βενετίαν, ἔπλευσε κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν τῆς Δαλματίας καὶ τοῦ Μορέα καὶ διὰ τῶν ἑλληνικῶν νήσων ἦλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, Κάϊρον, Σινᾶ, Ἀβυσσηνίαν καὶ εἰς τὰς ὑποτιθεμένας πηγὰς τοῦ Νείλου. Ἐπανελθὼν ἐκ Καΐρου ἦλθε διὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, Λαμασκῶ, εἰς Βηρυτόν, ἐκεῖθεν εἰς ΚΠολιν, καὶ ἐκ νέου διὰ θαλάσσης εἰς Βενετίαν, ἐκεῖθεν εἰς Ἀνα Ἱταλίαν καὶ Νότιον Γαλλίαν, Ἰσπανίαν καὶ διὰ Γαλλίας ἐπανῆλθε τὴν 10

* Ἀνεκοινώθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 8 Ἰουνίου 1933 (βλ. Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 1933, σελ. 402). Ὅθεν συμπληρώσεών τινων αἰτίνας ἔπρεπε νὰ γίνουν ἀνεβλήθη ἡ δημοσίευσίς της μέχρι τῆς σημερινῆς εὐπροσδέκτου εὐκαιρίας.

¹ «Die Pilgerfahrt des Ritters Arnold von Harff von Cöln durch Italien, Syrien, Ägypten, Arabien, Äthiopien, Nubien, Palästina, die Türkei, Frankreich und Spanien, wie er sie in den Jahren 1496-1499 vollendet, beschrieben und durch Zeichnungen erläutert hat». Ἐξεδόθη δὲ «nach den ältesten Handschriften und mit deren 47 Bildern in Holzschnitt» ὑπὸ τοῦ von Dr. E. von Groote, Cöln 1860, J. M. Heberle, LII + σελ. 280, 8.

² Βιογραφίαν τοῦ Harff βλέπε ἐν Allgemeine Deutsche Biographie, τόμ. 10 (1879), σελ. 599 – 600. Καὶ πρβλ. J. F. Schannat, Eiflia illustrata, übersetzt und mit Anmerkungen herausgegeben von G. Bärsch, τόμ. 2, μερ. 1, σελ. 147 ἐξῆς.

᾽Οκτωβρίου (ἢ κατ' ἄλλους Νοεμβρίου) 1499 εἰς τὰ ἴδια ¹. Τὸ ταξίδι αὐτὸ εἶναι ὑπὸ πολλὰς ἐπὶ οἰσεὶς ἐνδιαφέρον.

Καὶ δὲν παραμένει μὲν ὁ περιηγητὴς οὗτος πάντοτε πιστὸς φίλος τῆς ἀληθείας, διότι περιγράφει καὶ μέρη τὰ ὅποια δὲν εἶδε καθόλου, ἀλλὰ δι' ὅσα μέρη εἶδε πραγματικῶς παρέχει καλὰς πληροφορίας, διότι ἦτο ἄνθρωπος φιλομαθὴς, μὲ ὑγιᾶ κρίσιν καὶ παρατηρητικότητα, εἶχε δὲ πρὸς τούτοις καὶ καλὸν σχετικῶς ὕψος λόγου. Ἀναγράφει πράγματα πρὸ τῶν ὁποίων ἄλλος θὰ παρήρχετο ἀδιάφορος ².

Κατὰ τὸ ταξιδιὸν του λοιπὸν τοῦτο οὔτε τὴν Ἀραβίαν εἶδεν οὔτε τὰς Ἰνδίας οὐδὲ τὴν Μαδαγασκάρην ἢ τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου (ἀπὸ τοῦ Καίρου δὲν ἐπροχώρησε περαιτέρω), ὅσα δὲ περὶ αὐτῶν λέγει εἶναι δάνεια ἐκ τῶν περιγραφῶν τοῦ Marco Polo καὶ ἄλλων. Ἀμετρος φιλοδοξία παρέσυρεν αὐτὸν εἰς τὰ ψευδῇ ταῦτα κατασκευάσματα ³. Συναναστρέφεται ἐκάστοτε κυρίως μὲ ἐμπόρους γνωρίζοντας τὸν τόπον καὶ τοὺς ἀνθρώπους, εὑρίσκει δὲ πανταχοῦ καὶ Γερμανοὺς οἱ ὅποιοι τοῦ ἐχρησίμευον ὥς διερμηνεῖς. Συνέλεγεν ἐπιμελῶς λέξεις τῶν γλωσσῶν τῶν διαφόρων τόπων τοὺς ὁποίους εἶδε, ἰδίᾳ τὰ ἀριθμητικὰ καὶ ὠρισμένας ἄλλας χρησίμους δι' ἕνα ξένον ταξιδιώτην λέξεις καὶ φράσεις, ζωγραφεῖ ἔπειτα τὰ ἀλφάβητά των ⁴, τὰς ἐθνικάς των ἐνδυμασίας, καὶ τὰ σχεδιάσματά του αὐτὰ ἀξίζουσιν ἰδιαιτέραν προσοχήν. Ἡ γερμανικὴ γλῶσσα εἰς τὴν ὁποίαν γράφει εἶναι ἡ διάλεκτος τοῦ Κάτω Ρήνου ⁵ οὐχὶ εὐκόλος καὶ διὰ Γερμανοὺς ἀκόμη.

Σημειωτέον ὅτι ἡ προφορὰ τῶν ξένων λέξεων τὰς ὁποίας ἀναγράφει (τοῦλάχιστον τοῦτο ἰσχύει διὰ τὰς ἑλληνικάς) δὲν φαίνεται φωνητικῶς ὀρθῶς ἀναγραφομένη (πρβλ. *afoga, kyside, kresii* κλπ.). Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μᾶς ἐνδιαφέρει διότι βλέπομεν πῶς τὰς ἀντελαμβάνετο αὐτὸς ὡς ξένος. Ἰσως καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ μέρη τὰ ὅποια ἐπεσκέφθη νὰ ἠκούοντο οὕτως. Πιθανῶς τὰς

¹ Πρβλ. τὴν μελέτην *Viaggio in Italia nel MCDXCVII del cav. Arnaldo di Harff di Colonia sul Reno con introduzione note di Alfredo Reumont*, ἐν «*Museo Veneto*», 11 (1876), σελ. 124 - 129 καὶ 393 - 407.

² Πρβλ. H. Stumme, ἐν *Festschrift für Ernst Windisch*, σελ. 127.

³ Κρίσιν περὶ τῶν ὧσων ἐκθέτει εἰς τὰς περιγραφὰς του βλέπε ἐν *Die Orientfahrt des Ritter A. von Harff. Beiträge zu einer Kritik seiner Reisebeschreibung von R. Freiherr von Seydlitz. Weimar 1890 (Zeitschrift für Wissenschaftliche Geographie. Ergänzungsheft No 2)*. (Ἐν τῇ Κρατικῇ Βιβλιοθ. τοῦ Βερολίνου ὑπὸ τὸ σῆμα: Po 2336 - 7).

⁴ Ἀναφέρει τὰ ἐξῆς ἀλφάβητα πλὴν τοῦ ἑλληνικοῦ (σελ. 75), τὸ ἀραβικόν (σελ. 114), τὸ συριακόν (σελ. 130), τὸ αἰθιοπικόν (σελ. 139), τὸ κοπτικόν (σελ. 152), τὸ ἑβραϊκόν (σελ. 187) καὶ τὸ ἄρμενικόν (σελ. 201).

⁵ Λεξικὸν χρησίμων δι' αὐτὴν θὰ ἦτο Schiller - Lübben, *Mittelniederdeutsches Wörterbuch (καὶ Nachträge)*, Bremen 1875 - 1880. Δὲν κατώρθωσα νὰ τὸ ἴδω.

συνέλεξεν ἐκ Ρόδου (ιδ. κατ.). Ὡς πρὸς τοὺς Ἑλληνας, καὶ τοῦτο κάμνει καὶ διὰ τοὺς ἄλλους λαοὺς, ἀναφέρει ἱστορικά τινα καὶ πρὸς τούτοις ἤθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν, θρησκευτικοῦ κατὰ τὸ πλεῖστον περιεχομένου.

Ὅ,τι λοιπὸν εἶδε παραδ. χάρ. ἐν Καίρω, τὸ ὁποῖον ὄντως ἐπεσκέφθη, ἀξιολόγητον ἢ ἀξιόλογον τὸ ἀναγράφει ἀκριβῶς. Καὶ ἐν Ρόδῳ διέτριψεν ἡμέρας τινὰς καὶ λέγει ἱκανὰ περὶ τῆς νήσου ταύτης. Εἶναι οἱ χρόνοι καθ' οὓς ἡ Ρόδος ἐξουσιάζεται ὑπὸ τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ (εἶναι οἱ ἄλλως Νοσοκόμοι ὀνομαζόμενοι), οἵτινες παρέμειναν ἐν τῇ νήσῳ ἀπὸ τοῦ 1309 μέχρι τοῦ 1522, ὀχυρώσαντες αὐτὴν εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι σχεδὸν ἀπόρρητος. Εἶτα ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Τούρκους (Σουλεῖμάν Β') καὶ παρέμεινεν ὑπ' αὐτοὺς μέχρι τοῦ 1912, ὅτε κατελήφθη μετὰ τῶν ἄλλων παρακειμένων νήσων ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν εὐρισκομένων εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀπεδόθη καὶ πάλιν καὶ αὕτη καὶ τὰ ἄλλα Δωδεκάνησα καλούμενα εἰς τὴν μητέρα πατρίδα μετὰ τὴν ἀτυχῇ ἔκβασιν διὰ τὴν φασιστικὴν Ἱταλίαν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

(σελ. 66, στίχ. 25, de Groote) ¹. Item van Saseno (νηοὶς Σάσων) zo Corfoin (Κέρκυρα) hundred mijlie, voeren wir mit guden wynde. dyt is eyne insell den Venecianeren vnderworffen ind is wijdt bij hundred ind achtzich welsche mijlie. item off deser insulen licht eyne stat Corfoin
 30 geheysschen, eyne guyl portz des mers dar wir in voeren. | boeuen deser stat lijgen tziwey berch slosser die wylche die stat beschirmen. Item in deser stat spricht men grece sprache.

Item van Corfoin zo Modon (Μεθώνη) CCC mijlie voeren wir lanxt eyne insell Schaffonijen (Κεφαλληνία) geheysschen, dar off der turcksche
 35 keyser gar eyne starck sloss hait lijgen. | dese insell is by seuentzich mijlie van Corfoin ind van deser insell umbtrynt dryssich mijlie voeren wir lanxt eyne ander insell Sante (Ζάκυνθος) genannt, daer off licht eyne kleyn steetgen der heirschafft van Venedich vnderworffen. item voert hait
 40 man van Sante bys zo Modon tziwey hundred mijlie. item dese | stat Modon is gar stark, vnderworffen der Venecianer ind dat lentgen dar zo gehoerende heyscht Morea (Μορέας) ind stoyst hart an die Turkije.

(σελ. 67, de Groote). item hie spricht man grece sprache ind halden sijnt Pauwels gelouuen, doch hauen die heirschafft van Venedich ouch
 5 eyne roemsch buschdom dar doin bouwen | ind styfften, dae inne man deyt goetz dienst nae vnser wijse. item also hauen sij ouch aldaer eyne moder kirche gebouwet zo sent Leo, dae hee lijbaftich licht ind dat heufft sent Anastasij. item ich vant eyne duytzsch bussenmeyster
 10 Peter Bombadere genannt, de mir gar gude geselschafft ind | fruntschafft bewijst. hee voert mich die sterckde der stat ind yr bussen zo beseyne. soe is idt in der waerheyt gar eyne kleyne stercke stat. as sij hait zo dem lande drije vurstede mit dryn muren ind dry grauen vss edelichen fijltzen gehauwen, dar zoe sij noch degelijchs daer an bouweden. item
 15 he | voirt mich vmb die bynnerste mure die gar dick was mit groeuen steynen off gemuyrt, dar zoe mit eyne walle weder die mure gedragen,

¹ Ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιγητοῦ ὑπὸ τοῦ Groote παραθέντω ὁλόκληρον τὸ γερμανικὸν κείμενον τῶν σελίδων 66 (στίχ. 25) μέχρι 76 (στίχ. 27), μεταφράζονται δὲ μόνον ὠρισμένα τεμάχια καὶ διὰ τὸ περιεχόμενόν των καὶ ὡς γλωσσικὸν δείγμα πρὸς παραβολὴν μὲ τὴν σημερινὴν γερμανικὴν γλῶσσαν. Ἐνδιαφέρον θὰ ᾔτο νὰ μεταφρασθῇ καὶ τὸ περὶ Ρόδου τμήμα, ἀλλ' ὁ διατιθέμενος χώρος δὲν τὸ ἐπιτρέπει.

Τὰ ἐντὸς ἀγκυλῶν ἑλληνικὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα προσετέθησαν δι' εὐκολίαν προσανατολισμοῦ τοῦ Ἑλληνος ἀναγνώστου.

Ἐπίσης¹ ἀπὸ τὴν Σάσωνα εἰς τοὺς Κορφοὺς ἑκατὸν μίλια, ἐπλέομεν μὲ καλὸν ἄνεμον. Οἱ Κορφοὶ εἶναι νήσος ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ἑνετοὺς καὶ εἶναι μακρὰ μέχρι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἰταλικά μίλια. Πρὸς τοῦτοις ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ κεῖται πόλις ὀνομαζομένη Κορφοὶ (Corfoin), εἰς καλὸς θαλάσσιος λιμὴν ὅπου ἡμεῖς εἰσεπλεύσαμεν. Πρὸ ταύτης τῆς πόλεως κεῖνται δύο ὄρεινὰ φρούρια τὰ ὁποῖα προσιατεύουν τὴν πόλιν. Ἐπίσης ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁμιλοῦν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἐπειτα ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς εἰς τὴν Μεθώνην (Modon) 300 μίλια, πλέομεν κατὰ μῆκος μιᾶς νήσου ὀνομαζομένης Schaffonijen (= Κεφαλληνία) ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Τοῦρκος Αὐτοκράτωρ ἔχει ἐν πολὺ ἰσχυρὸν ὄρεινόν φρούριον. Ἡ νήσος αὕτη εἶναι περίπου ἑβδομήκοντα μίλια ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς μακράν, καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς νήσου ταύτης (Κεφαλληνίας) τριάκοντα μιλίων πλέομεν κατὰ μῆκος μιᾶς ἄλλης νήσου ὀνομαζομένης Sante (= Ζάκυνθος), ἐπὶ ταύτης κεῖται μία μικρὰ πόλις ὑποκειμένη ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑνετῶν. Ἐπίσης ἔχει τις νᾶ πλεύσῃ ἀπὸ τῆς Ζακύνθου μέχρι τῆς Μεθώνης διακόσια μίλια. Ἐπίσης αὕτη ἡ πόλις Μεθώνη εἶναι πολὺ ἰσχυρὰ (ὀχυρὰ) ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ἑνετοὺς καὶ ἡ χώρα ἡ ἀνήκουσα εἰς αὐτὴν ὀνομάζεται Μορέα καὶ συνορεύει παραπολὺ πλησίον μὲ τὴν Τουρκίαν. Ἐπίσης ἐδῶ ὁμιλεῖ τις Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἔχουσι (παραδέχονται) τὴν πίσιν τοῦ Παύλου², ἀλλ' ὁμως ἡ κυριαρχία τῆς Ἑνετίας ἔχει ἐπίσης ἓνα ῥωμαϊκὸν ἐπισκοπᾶτον, καὶ ἐκεῖ οἰκοδομήματα καὶ ἱδρύματα ὅπου ἐνὶς αὐτῶν λατρεύεται ὁ Θεὸς κατὰ τὸν ἰδικόν μας τρόπον. Οἱ αὐτοὶ ἐπίσης ἔχουν παλαιὰς καὶ μίαν νέαν ἐκκλησίαν οἰκοδομήσει τοῦ Ἀγίου Λέοντος, τοῦ ὁποίου τὸ ἴδιον τὸ σῶμα κεῖται ἐδῶ καὶ ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Ἅγιος Ἀναστάσιος. Ἐπίσης ἦν ἓνα Γερμανὸν ὀπλοποιὸν ὀνόματι Πέτρον Μπομπαντιέρε ὁ ὁποῖος μοῦ κάμνει καλὴν συντροφίαν καὶ (μοῦ δεικνύει) φιλίαν. Αὐτὸς μὲ ὀδηγεῖ διὰ νᾶ ἰδῶ τὰ φρούρια καὶ τὸν λιμένα τῆς πόλεως. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ αὕτη εἶναι μικρὰ ὀχυρὰ πόλις. Ἐχει πρὸς τὴν ξηρὰν τρία προάστια μὲ τρία τεῖχη καὶ τρεῖς τάφρους ἐκ μερικῶν βράχων πελεκημένας εἰς τὰς ὁποίας ἐξακολουθοῦν νᾶ ἐργάζωνται ἀκόμη. Ὁ αὐτὸς μὲ ὀδηγεῖ εἰς τὸ ἐσώτατον τεῖχος τὸ ὁποῖον ἦτο ἰσχυρότατον ἀνηγερόμενον μὲ ἀκατεργάστους λίθους.

¹ Τὸ συχνότατα εὐρισκόμενον εἰς τὸ κείμενον πολὺχρηστον λατ. λεξίδιον item μεταφράζεται ἐκάστοτε ἀναλόγως τῆς ἐννοίας τῶν συμφραζομένων.

² Φαίνεται οὕτω λέγει τοὺς Ὀρθοδόξους («τοῦ Παύλου» ὄχι τοῦ Πέτρου).

daer off stunden vil schoner bussen groysser kurtuwen und slangen.
 item voert gynen wir buyssen die portz an die eirste vurstat, dae inne
 20 steyt eyne | lange straesse, dae ijdelich ejoeden in wonen daeyer vrouwen
 gar koestlich werck van sijden maichen, as gurdelen huuen sleuwer
 ind faciolen, der ich etzliche van inne keuffte. item voert gynen wir
 vur die vurstat, dae wonen vil armer swarttzer nackedicher lude in
 25 kleynen huser mit rijet gedeckt, | wael umb trynt hondert huyssgesyns,
 Suyginer genant, die wir hie noemen heyden vss Egipten, die in desen
 landen umb tzeynt. dit volck drijfft dae allerley ambocht as schoemai-
 chen schoelappen ind ouch smeden, dat gar selsen was zo seyne, as sijn
 30 anveltz off der erden stundt, dae by | he sass as eyne snijder in desen
 landen. dae bij sass sijn huysfrauwe ouch off der erden ind span. so
 laich tusschen yne beyden dat fuyr. dae bij waren gemaicht tweyn
 kleyn lederen secke wie an eyner sackpijffen, die halff in der erden bij
 35 dem fuyre gemaicht waeren, soe as dan die vrouwe | sas ind span, so
 hoeff sij bij wijlen eyne sack van der erden off ind steys yne dan
 weder neder. dat gaeff durch die erde dem fuyre wynt, dae bij he
 smeden moechte. item dit volck sijnt visser eyne lande Gyppe genant,
 40 dat umbtrynt veirtzich mijlie van der stat Modon licht, wylche | lant-
 schafft der turcksche keyser in seesstzich jaeren gewonnen

(σελ. 68, de Groote). hait, soe dat sich etzliche heren ind grauen
 vnder den turckschen keyser neyt geuen en wolden ind sijnt geflouwen
 in vnse lant zo Rome nae vnsem geystlichen vader dem payse, troyst
 5 ind bijstant van yeme begerende, durch dat | he inne forderynghs brieue
 gaeff an den roemschen keyser ind an alle fursten des rijchs, dat sij
 yne geleyde ind bijstendich weulden sijn, wie sij umb des cristen
 gelouues wyllen verdreuen weren, hant sij die brieue allen fursten
 10 getzount, nyemantz in bijgestanden ist. sij sijnt in der elleynde ge|sto-
 ruen, die brieue yere dieneren ind kynderen voert ouer gelaissen, die
 noch huden disdaiches in desen landen umb tzeynt ind noemen sich
 van kleynem Egipten, dat geloegen ist, want yere alderen vss der
 lantschafft Gyppe geboeren waeren, Suginien genant, dat nyet off
 15 haluem wege van | hynne zo Colne in Egipten en licht. dar umb
 sijnt dese umb tzeyner bouuen ind verspeyr der lande. item hayt deser
 bussemeyster gar eyne schonen kleynen umbgemuyrden bungart, dae
 inne gar selsums oefftz inne woysse, dae inne he vnss groisse ere bewijst
 20 mit aller leye freuden volbrengen. | item in deser lantschafft weyst geyn
 ander wijn dan Romennije die gar stark ind guet is.

Item van Modon zo Candija drijhundert mijlie. as wir dae vss der
 portzen voeren licht eyne kleyn insull off die rechte hant Sapiencia

25 (ῥῆσος Σαπιέρτοα) genant. item vmbtrynt veirtzich | mijlie voeren wir lanxt eyn kleyn insull seer fruchtber Citryll (Κύθηρα) genant, hait drij kleynner steelger off lijgen, vnderworffen der heirschaff van Venedig. item dese insull is vurtzijden eyn koenynkrijch geweest ind is die insull dae man die hystorie van leyst wie Parijs tzouch van Troija off dese
30 insull ind | he erboelde da des konyncks Menelay wijff, heysch die schone Helena ind voirt sij zo schijff nae Troija dae vss die Greecken tzoggen nae der mechtiger stat Troija ind verstoerden sij, as dat die hystorie van Troija eygentlich vsserwijst.

35 Item as wir lanxt dese insull hyn voiren hoeff sich off | eyn groiss wynt ind fortwyne, soe dat wir weder zo rucke moisten, mit groysser goetz genaeden moee ind arbeyt quuemen onuerseylich an die Turkiye an eyn kleyn poertzen tusschen tzwen fyltzen, dae vnse anckere mit goetz hulff hijelten. in deme saegen wir wijdt in das mer eyn
40 ander | schijff vnss nekende. wir wosten nyet off idt vyant weren

(σελ. 69, de Groote). off nyet, dan sij gesonnen ouch vnse portzen, deme weder zo ontfleyn. item as sij an die portze quaemen ir ancker vssgeworffen sij hielten nyet, so dat yer schijff dreyff weder die fylssen,
5 soe dae idt verdarff. dae saich man groysse | noyt ind juemer. doch vnse schijff knecht quaemen den luden zo troist ind hulffen in vss. aber alle dat guet verdarff ind versanck dat man saichte idt besser were dan tzweymayl hundert dusent ducaeten. also moisten wir vunff
10 dage in deser portzen styll lijgen wardende guetz wyntz ind | den seesten daich voeren wir zo Candea.

Item Candea (Χάρδαξ, Ἡράκλειον) is eyn schone sterke stat, licht off eyner groisser insull seuenhundert mijlie wijd. daer off lijgent vill stede ind sloesser vnderworffen der heirschaff van Venedich, dar sij
15 eyn latijns buschdom gebouwet ind gestijffl | hauen. ouch lijgen in der vurstat vil latijnsche cloester aber alsus wonen Greeken in deser insull die yer kirchen nae sijnt Pauwels gelouuen gebruychen. item dese insull is vurtzijden eyn koenynckrijch geweest ind in deser insull weyst geyn
20 ander wijn, dan die rechte malmeseer dae der gar | sterck ind guet ist. item ouch vynt men in deser insulen wassen vyll busch van ijdelichen cypressen holtz, soe dat dae allerleye ghebuwes stoeyll benck dysch doeren dae van gebouwet werden. item man saicht ouch dat in deser insulen eirst erfunden sij woirden allerleye zeyttenspyll, smeden
25 schyffgetzuych ind aller | eirsten die boichstauen, ouch gebruychunge des geschutz boegen bussen ind ander waepen. item hauen die heirschaff van Venedich gar eyn schoin geschutz in deser stat, dat mich ouch wijst eyn duytsche bussenmeyster meyster Peter van Vlm geboeren. |

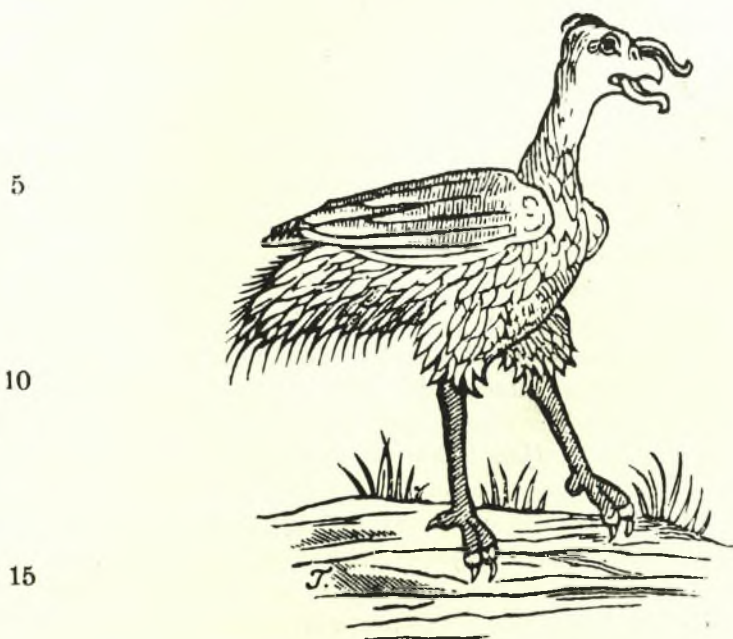
Περαιτέρω ὁ Χάνδαξ εἶναι μία ὥραία, ὀχυρὰ πόλις, κεῖται ἐπὶ μιᾷ μεγάλης νήσου ἑπτακόσια μίλια μακρῶς. Ἐπ' αὐτῆς κεῖνται πολλαὶ πόλεις καὶ πύργοι ὑποκείμενοι εἰς τὴν Ἑνετικὴν κυριαρχίαν. Ἐκεῖ ἔχουν αὐτοὶ ἰδρύσει καὶ καθιερώσει ἓνα λατινικὸν ἐπισκοπᾶτον. Καὶ εἰς τὸ προάστιον εὐρίσκονται πολλὰ λατινικὰ μοναστήρια, ἀλλὰ ἐπίσης κατοικοῦν Ἕλληνες εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον, αἱ δὲ ἐκκλησίαι τῶν εἶναι ἀφιερωμέναι εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δόγματα τοῦ Παύλου. Ἐπίσης ἡ νῆσος αὕτη ἦτο πρὸ χρόνων ἓνα βασίλειον καὶ εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν δὲν παρᾶγεται ἄλλος οἶνος ἀπὸ τὸν γνήσιον μαλβαζίαν, ὁ ὅποτος εἶναι πολὺ ἰσχυρὸς καὶ καλός. Ἐπίσης εὐρίσκει τις εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον ὅτι φυτρῶνουν πολλὰ δάση ἀπὸ παντοειδῆ κυπαρίσσινα ξύλα οὕτως ὥστε ἐκεῖ ἀπὸ αὐτὰ πολλῶν εἰδῶν κατασκευάζονται καθίσματα, μπάγκοι, τραπέζια, θύραι. Ἐπίσης λέγεται ὅτι εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν τὸ πρῶτον ἐφευρέθησαν παντοειδῆ μουσικὰ ὄργανα, σιδηρὰ ἐργαλεῖα, κανόνια πλοίων καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τὰ γράμματα, ἐπίσης καὶ τὰ χρωιάδη τῶν κανονιῶν τόξα, ἀρκεβούζια, καὶ ἄλλα ὅπλα. Ἐπίσης ἡ Ἑνετικὴ Ἀρχὴ ἔχει εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἓνα ὥραϊον κανόνι, τὸ ὅποιον ἐπίσης μοῦ ἔδειξε ἓνας Γερμανὸς ἐκεῖ κατασκευαστὴς τῶν ὀνόματι Πέτρος γεννηθεὶς εἰς τὸ Οὐλμ.

- 30 *Item van Candija zo Alexandrija (Ἀλεξάνδρεια) vunffhundert mijlie, voeren wir in rechter meynongen. aber as wir wael hundert mijlie in dem mer waeren kwam vnss intgegen eyn groysse fortuyn ind storm wynt ind der warff vnss norden wartz wael drijhundert*
 35 *mijlie in der naicht. dae hatten wir | gar groysse perijkell ind sorge vur die scharpe fylssen der gar vil in dem mer steyt tusschen Candea ind Rodijs. item so as it duich waert bekanten sich die schijfftlude ind saichten wie sij die insull van Rodijs seggen. dae gaeff mallich rayt dat*
 40 *wir die portz van Rodijs begrieffen weulden, vmb | deme weder zo* (σελ. 70, de Groote). *intfley. ich hoerte die mere gar gerne, off dat ich die stat beseyn moechte.*

Item van Candea zo Rodijs (Ρόδος) iij hundert mijlie. Rodijs is eyn gar kleynne stercke stat mit vesten dycken muynen ind thoernen
 5 *vmbvangen. item dese stat ind insull | hant die Johaniijter ind yer ouerster heyscht der groissmeyster, der zo deser tziyt eyn alt mengen wass vss dem koenynckrijch Auernijen geboeren Petrus de Buscho Cardinalus geheyschen. item deser homeyster hait dese stat mit muynen*
 10 *thoernen bulwercken ind grauen gar onseegelich seer gebessert, seder dat der turcksche keyser vur ime gelegen hatte in dem seestzeinden jaer vurleden, doe hee sij belegert beschossen ind genoediget hait. doch mit hulff des allmechtigen goetz beheynt der groysmeyster ind die ritter*
 15 *brueder mit werafftiger hant dese stat. item so hait deser | groysmey-*

ster seder die muren off bouwen lassen mit harden groissen haustey-
 nen vierindveirtzich voesse dyck aen boegen. item vur die mure eynen
 swengel in deme grauen halff gevult mit sijner strychwer wael veirtzich
 voesse dick. item dar nae eynen grauen vssz eynem fijlssen gehauwen.
 20 item dar nae eynen wal zo beyden sijden off gemuyrt, der is oeuen
 wael eechtich voesse breyt in hauende stercke bolwerck vur den thoer-
 nen ind portzen ind men bouuede zo deser tzijs gar eyn sterck bolwerck
 an den wal vur die auarnijen portz, dat ich waerachtich masse, was
 25 wal vierhondert voesse wijdt ind vunftzich breyt ind hatte drij
 gewulfft boeuen eyn anderen alle in deme grauen. item buyssen dem
 walle was noch eyn deijffer graue vss eynem fylssen gehuuen der zo
 beyden sijden ouch off gemuyrt was. item dese stat hait nordvartz zo
 30 dem mer lijgen gar eyn stercke | portz die mit tzen steyne floegelen
 geschlossen ist. item off dem eyne floegell ader dijs off die rechte hant
 staynt xiiij rondt steynen thoerne off hauende wynt moellen, die wylche
 vurtziden die Genuweser hauen moissen bouwen zo eynem gedechtenys
 35 dat sij in vurgangen jaeren dese stat mit verfederije in wolden nemen,
 des man aber waert gewar ind vynghe der Genuweser etzliche die dese
 thoerne moesten bouwen zo eynen schettzonge ind ewiger gedechtenys.
 item vmb der boyssheyt wyl moyss nummer geyn Genuweser in desen
 40 orden komen. item an eynde van desern dijs licht | gar eyn schoin
 (seλ. 71, de Groote). thorn mit starcken bolwercken, den hait lais- |
 sen bouwen koenynck Loedwich van Franck-
 rijch. item off deme dijs off die lyncke hant lijgen eirst drij thoerne
 mit wynt moellen, dar nae ein kleyn cappelgen hait deser groysmeister
 5 in ere sijnt Nijlaes laissen bouwen. dar nae an | eynde desern dijs
 licht gar eyn schoiner groisser thoern wael vier ind tzentzich voesse
 dyck, den hat der Turck in sijne belege gar aeffgeschossen. item dar
 nae hait yen der groysmeister wedervmb starcker laissen bouwen, dar
 10 vmb laissen legen eyne ryckmure is wael yunftzich voesse dick. | item
 deser thoern heyscht toerre sancte Nycolai, den eirst hait laissen bou-
 wen hertzoeh Phijlps van Hoichburgondijen. item intgayn desern
 thoerne buyssen die stat oeuer eynen kleynen golff des mers licht eyn
 kleyn cappel, is dat begrieffenys der pylgrym die off dem wege zo
 15 Jherusalem (Ἱεροσολήμ) | steruen, as dae laich begraven hertzog Cri-
 stoffel van Beijeren, der in kurtzen vurleden jaeren dar begrauen is
 woirden mit anderen vil ritteren broeder. item dae dit kirchelgen steyt
 hait in dem belege des turcken keyzers eyn her gelegen die van hymnen
 20 oeuer den golff den thorn geschossen | hatten. dar zo hatten sij eyn
 brucke oeuer den golff des mers bestayn zo maichen, die yen ontzwey

geschossen waert, soe dat die Turcken gar groissen schaden leden. item
 van deser cappellen buyssen der stat nae dem pallais zoe hait der groiss-
 25 meyster lijgen gar eynen schoynen gemuyrten bun|gart dae inne wir
 gar selsum deir saegen, as eynen alden struys mit tzwen jungen.
 Item dit sijnt gar wonderlijke foegell. sij sijnt wael so hoich as esell
 ind hauen gar wonderliche feederen. ouch hauen sij tzweyn groisse
 30 vloegel, der sij neyt off geheuen en konnen zo fliegen. ouch hauen | sij
 lange beyn mit einem ghespalden voisse wie ein hyrtz. item sij legen
 ouch gar groisse eyer die so dick sijnt as junge kyntz houffder. wan
 dese vogel die eyer gelaicht hait in den heyssen sandt alleyn mit sijnen
 scharpen gesicht bruet hee die jungen her vss. ouch waert mir gesaicht
 35 sij verideuweden stayll ind ijser, des ich aber neit gesiene en hain ind
 sijnt gestalt in deser formen.

(σελ. 72, στix. 17, de Groote). Item voert suden wartz vmb die stat
 staynt drij ronde thoerne mit wyntmoellen. item as men dan weder
 wmb in die stat geyt durch die auernijen portz dae lijgen ouch
 20 vier | thoerne myt wyntmoellen off der hoichten van der stat. item van
 deser hoichden gyngen wir aeff nae sent Johans kirche. daer neuen hait
 der groissmeyster sijn pallais stayn. item eirst as man in geyt so hait he

- 25 zo beyden sijden gar schone bussen lijgen, as off die lyncke hant | laich
eyn schoyn houfftstuck, dat was mijner voesse eyn ind dryssich lanck
und ich satz mijn knee dar off mijn fuyst vur in die busse. item voert
gyngen wir in sijnt Johans kirche, dae tzount man vnss dijt nae
beschreuen heyltum. item eyn metaellen cruytz, dat gemaicht is
30 woirden van dem becken dae Cristus sijnen jongeren off den groenen
donnerstaich yer voesse vss woessche. item tweyn langer doerne van
der kronen vnss heren Jhesu xpi. item eynen pennynck van den drys-
sigen dae mit Cristus verkoufft is woirden. hait der groissmeyster den
35 pennynck | aef laissen conterfeyten ind leyst deme zo gelijchenyss vil
der pennynck maichen, der he vnss mallich dryssich schinckden. item
dat houfft der heyliger jonffrauwen Fylomene. item eyn groyss stuck
van dem heyligen cruce. item eynen arm van sijnt Blaseo. item eynen
40 arm | sijnt Steffens des eirsten mertelers. item eynen arm sijnt
(σελ. 73, de Grootte). Johannis des douffers. item eynen arm des
ritters sijnt Joerys. item eynen arm van sijnt Thomas apostel, der ich
vil gesien hain. die irronge der geystlicheynt laiss ich got scheyden.
5 item eynen arm sijnt Leodegarij. item dat heufft | sijnt Eufemye
jonckfren. item dat heufft Policarpi. item eyn hant van sijnt Clare
jonckfren. item eyn hant van sijnt Anne der moder der jonffrauwen
Marye. item man tzeunet ouch in deser kirchen off sijnt Kathrijnen
daich yeren lyncken arm mit der hant, des hain ich aber nyet
10 gesien. | item voert gyngen wir aeff nae deme mart in eyn kirche zo
vnser lieuer vrauwen, eyn buschdom nae der roemscher ordenunge. der
busschoff daer van hait des jairs wael twey hondert ducaeten zo
vertzeren. item bynnen Rodijs waeren zo deser tzijs bij vonffhundert
15 ritter brueder des ordens sijnt | Johans, die van seuen nacionen der
latijnscher spraecken geboeren edellude waeren, as vss duytschen lan-
den, van Franckrijch, van dem koenynckrich Auernijen, van Prouan-
cien, van Hijspanijen, van Portegaell ind van Engellant, der yecklich
20 eyn van deser nacionen yer eygen portzen ind thoerne | bynnen Rodijs
inne hauen, die sij verwaren moyssen. item dese insull Rodijs is gar
fruchtbar lustlich ind berchafflich mit rijcheyt der dellen. item sij
lijcht hart norden wartz an der Turkijen oeuereynen kleynen golff
eyn mijle breyt. Item dese insull hait in kurtzen vurgangen jaeren
25 groyssen schaliden geleden der ertbeuongh haluen, as huser kirchen ind
ander gemuys zo ryssen ind neder geuallen sijnt, as ouch zo deser
tzijs in dem koenynckrijch van Cyperen (Κύπρος) geschiel was. item
die inwoner deser insull sijnt Greken, buyssen die ritter brueder ind
30 yer diener. item eynen Greken ind | eynen Turcken kent man an den

berdden, as der Turck scheirt inden off dem kynne den bart gantz aeff
 ind behelt dat haer boeuen deme monde lanck wassende, dat dreyt he
 wie tzeuyn beren tzeynde ind der Greecke kurtzt den vndersten bart
 35 bij nae off eyn vyngerbreyt ind leyst dat hair | boeuen dem munde in
 des Turcken gestalt wassen. dar zo gaynt sij in deser gestalt gekleydt.

(σελ. 74, στ. 17, de Groote). Item dese Greken hauen vurtziden eyn
 eygen keyserdom zo Constantinopell gehadt. dar zoe hauen sij drij eir-
 20 werdigen cristen kirchen besessen, as zo Anthiochya Alexan^dria ind
 zo Constantinopell, wie wael sij ijetzunt neit der roemscher kirchen
 durch gere hoeffaert underworffen wyllen sijn ind wyllen bliuen by
 dem gesetz ind leronge die yen sijnt Pauwels der apostel gegeuen hait,
 doe hee zo in spraich : behaldt d't gesetz dat ich uch gegeuen hane bys
 25 ich weder | zo uch kome, dae mit sij sich verantwoorden intgegen die
 latijnsche cristen. item sij hauen in eren sekten dat yer paffen moigen
 wijffer nemen ind die seluigen tzeynt berde ain scheeren, dae an man
 sij kenet, in der gestalt as hie vur gemaelt steyt. item den saeterdaich
 30 halden sij gar in | groissen eren ind essen all saeterdaichs vleisch, ain
 den paischauont, den sij vastent ind geynen mee. item ouch lassen sij
 yer kynder fyrmen hart nae der douffen van eynem slechten priester.

item ouch bruychen yer priester stucker broyzt zo yeren sacramenten
 35 die sij all acht dage | den alden ind jungen kinderen geuen in meynonge dae mit aeff zo wesschen die erffsunde. item yer pastoere mengen ouch geyn wasser vnder den wijn in yeren sacramenten, dan sij wermen den wijn zo eynem tzeichen des warmen bloytz Jhesu. item
 40 sij gebruychen yerre epistolen | ind ewangelijen in yerre spraichen as wir zo desen landen.

(σελ. 75, de Groote). item desr Greken staynt all offrechtdich ind hoeren mysse mit groisser an'aicht ind roeffende zo gode. item ouch wyllen sij dat der heylige geyst vntsprynge vss deme vader ind nyet vss
 5 deme soene. item in yeren goetlichen ampten ' bruychen sij grece spraeche, die mallich wael versteyt ind dyt is der Greken alphabeyt, dae sij mit schrijuen ind lesen.

Ἐπίσης οὗτοι οἱ Ἕλληνες εἶχον πρότερον ἰδίαν αὐτοκρατορίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκτὸς τούτου οὗτοι εἶχον τρεῖς σεβαστάς χριστιανικὰς ἐκκλησίας ὡς ἐν Ἀντιοχείᾳ, Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἃν καὶ τὴν δὲν θέλουν ἀπὸ υπερηφάνειαν νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν καὶ θέλουν νὰ μένουν ἐν τῷ νόμῳ καὶ τοῖς διδάγμασι τὰ ὅποια ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ ἅγιος Παῦλος, ὅστις εἶπεν εἰς αὐτούς: Διαφυλάττετε τὸν νόμον τοῦτον ὃν ἔδωκα εἰς ὑμᾶς μέχρις οὗ ἔλθω πάλιν εἰς ὑμᾶς, διὰ τούτου θὰ δύνασθε νὰ υπερασπίζητε ἑαυτοὺς κατὰ τῶν Λατίνων Χριστιανῶν. Περαιτέρω ἔχουσι τὸ ἔθος εἰς τὰς αἰρέσεις των ἵνα οἱ ἱερεῖς των δύνανται νὰ λαμβάνωσι γυναῖκας, καὶ οἱ αὐτοὶ (= οἱ ἱερεῖς) τρέφουσι καὶ γένεια τὰ ὅποια δὲν κόπτουν, ἐξ ὧν γνωρίζει τις αὐτοὺς κατὰ τὴν μορφήν καθ' ἣν εἶναι ἐνταῦθα ἐμπρὸς ἀπεικονισμένοι. Ἐπίσης ἔχουσι εἰς μεγάλην τιμὴν καὶ τρώγουσι κάθε Σάββατον κρέας ἐκτὸς τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καθ' ὃ νηστεύουσι, καὶ κανὲν ἄλλο Σάββατον. Πρὸς τούτοις ἀφίνουν τὰ παιδιὰ των νὰ μυρώνωνται ἀμέσως μετὰ τὸ βάπτισμα ὑπὸ ἀπλοῦ ἱερέως. Περαιτέρω μεταχειρίζονται οἱ ἱερεῖς των διὰ τὰς ἱεροτελεστίας των (sacramenten) τεμάχη ἄρτων ἀζύμων τοὺς ὁποίους (ἄρτους) δίδουν κάθε ὁκτὴ ἡμέρας εἰς γέροντας καὶ εἰς μικρὰ παιδιὰ ἐν τῇ γνώμῃ (πίστει) ὅτι οὕτω ἀποπλύνεται ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία. Ἐπίσης οἱ ἱερεῖς των δὲν ἀναμινγνύουσι ὕδωρ μὲ τὸν οἶνον κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας των διότι θερμαίνουσι τὸν οἶνον εἰς δῆλωσιν τοῦ θερμοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ. Ὁμοίως μεταχειρίζονται (ἀναγινώσκουσι) τὰς ἐπιστολάς των (= Ἀπόστολον) καὶ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς γλώσσας των ὅπως καὶ ἡμεῖς εἰς τὰς χώρας μας. Ἐπίσης αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ἴστανται ὅλοι ὄρθιοι καὶ ἀκούουν τὰς λειτουργίας των μὲ μεγάλην κατάνυξιν ἐπικαλούμενοι τὸν Θεόν. Ἐπίσης αὐτοὶ θέλουν (ἰσχυρίζονται) ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ὄχι ἐκ

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Ἔτος ΚΓ'

17

τοῦ Υἱοῦ. Ἐπίσης εἰς τὰς θρησκευτικὰς τῶν πράξεις μεταχειρίζονται τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ὁ καθένας καλῶς ἐννοεῖ καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἑλληνικὸν ἀλφάβητον μὲ τὸ ὁποῖον αὐτοὶ γράφουν καὶ ἀναγινώσκουν.

	alpha	bita	gama	delta	e	zita
	Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ
10	ita	chita	iota	cappa	lamda	mi
	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ
	ni	xi	o	micon	pi	ro
15	Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ
	tau	ypsilon	phi	chi	psi	o mega
	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω

20 *Item as ich durch Grecien tzouch behielt ich etzliche | namen van irre sprachen die men degelichs bruycht as mit namen.*

Ἐπίσης ὅτε ἐταξίδευσα διὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκράτησα μερικὰς λέξεις ἐκ τῆς γλώσσης τῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται καθ' ἡμέραν ὥς (π.χ.) τὰς λέξεις :

<i>Item ipschomij</i>	<i>broyt</i>	<i>kyra</i>	<i>eyn frauwe</i>
<i>kressij</i>	<i>wijn</i>	<i>kory</i>	<i>eyn maight</i>
<i>nero</i>	<i>wasser</i>	<i>more</i>	<i>eyn junge</i>
25 <i>kreyas</i>	<i>vleysch</i>	<i>kala</i>	<i>goyt</i>
<i>alas</i>	<i>saltz</i>	<i>kaka</i>	<i>(eyn) busse</i>
<i>ornytea</i>	<i>eyn henne</i>	<i>deu</i>	<i>got</i>
<i>tyri</i>	<i>kese</i>	<i>dyabulo</i>	<i>dunel</i>
<i>kyri</i>	<i>eyn kertz</i>	<i>karthey</i>	<i>wijsgelt</i>
30 <i>lady</i>	<i>oelich</i>	<i>kartzaffe</i>	<i>eyn ducaet</i>
<i>pyssary</i>	<i>visch</i>	<i>joie</i>	<i>dryncken</i>
<i>kyside</i>	<i>essich</i>	<i>faye</i>	<i>essen</i>
<i>afoga</i>	<i>eyer</i>	<i>napte</i>	<i>drynckl</i>

<i>gyna</i>	<i>eyn ganss</i>	<i>alogo</i>	<i>eyn pert</i>
35 <i>ego</i>	<i>ich</i>	<i>agyro</i>	<i>stroe</i>
<i>ne</i>	<i>jae</i>	<i>krethary</i>	<i>hauer</i>
<i>oisch</i>	<i>neyn</i>	<i>gymathy</i>	<i>slaeffen</i>
<i>karafia</i>	<i>eyn schyff</i>	<i>gamyss</i>	<i>frauweren</i>
<i>andra</i>	<i>eyn man</i>	<i>kyratza</i>	<i>eyn schoymfrau</i>
40 <i>kyratza gamysso sena ego</i>		<i>vrauue sal ich dich frauweren</i>	
<i>po ne gymaty ego</i>		<i>wae sal ich slaeffen</i>	
<i>kyrasche nazis gymati meto sena</i>		<i>goede frauue laist mich bij uch</i>	
		<i>slaeffen.</i>	
<i>pone tauerna</i>		<i>wae is die herberge.</i>	
5 <i>kyrasche ego me panda dycosso</i>		<i>frauue alwege byn ich in vrem ge-</i>	
		<i>bede.</i>	
<i>posse soldijà</i>		<i>wie vil gyllt dit gelt.</i>	
<i>posse acktzes</i>		<i>wat gyllt dat.</i>	
<i>ego thelo nagorcischo</i>		<i>ich wylt idt gelden.</i>	
10 <i>ena bokams namo plynis</i>		<i>weschlt mir dit hempt.</i>	

Tzellen.

<i>ena</i>	<i>eyn</i>	<i>pendy</i>	<i>enuff</i>	<i>enije</i>	<i>nuyn</i>
<i>duwa</i>	<i>tzwey</i>	<i>etzi</i>	<i>sees</i>	<i>decka</i>	<i>tzeyn</i>
<i>trija</i>	<i>drij</i>	<i>effta</i>	<i>seuen</i>	<i>kath</i>	<i>hundert</i>
15 <i>tessera</i>	<i>vier</i>	<i>ochto</i>	<i>eecht</i>	<i>gyla</i>	<i>duzent</i>

Item as wir nu acht dage allhie zo Rodijs styll gelegen hatten wardende guetz weders dae tusschen wir all dynck wael besien hatten, rusten wir vnss mit allen noitturfftigen saichen in dem schyff zo
 20 gebruychen ouer dat wylde mer | zo Alexandrijen zo varen, sijnt vonffhondert mijlie, dae tusschen men geyne insullen en vuyndt. item eirst voeren wir vss der portzen zo Rodijs vonff mijlie an die seluige insull holtz ind frysche wasser zo nemen in eyn gar gude portz des mers
 25 thusschen tzuwen hoigen starcken berchsloess gehoeren den Rodijsser heren zu dat eyne heyscht Ferreclais, dat ander Lijndauwe. der turcksche keyser hait ir nye kunnen gewynnen.

Ῥωσάτως ἀποῦ ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν Ρόδον ἐπὶ ὁκτὼ ἡμέρας ἐσταθμεύσαμεν περιμένοντες καλὸν καιρὸν, ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ εἶχομεν ἰδεῖ καλὰ ὄλα τὰ πράγματα, ἐφοδιαζόμεθα μὲ ὄλα τὰ ἀναγκαιοῦντα πράγματα τὰ ὅποια ἐχρειαζόμεθα διὰ τὰ ταξειδεύσωμεν διὰ τῆς ἀγρίας θαλάσσης εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἶναι πεντακόσια μίλια, εἰς τοῦτο δὲ τὸ μεταξὺ

δὲν συναντᾷ τις καμμίαν νῆσον, τότε ἐπλεύσαμεν ἔξω ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Ρόδου πέντε μίλια εἰς τὴν ἴδιαν αὐτὴν τὴν νῆσον διὰ νὰ πάρωμεν μαζί μας ξύλα καὶ φρέσκο νερὸ ἀπὸ ἓνα πολὺ καλὸν λιμάνι τῆς νήσου αὐτῆς ἀνάμεσα εἰς δύο ὕψηλὰ καὶ ὀχυρὰ ὄρεινὰ φρούρια τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τοὺς Ροδίους κυρίαρχους, τὸ ἓν ὀνομάζεται *Ferreclais* τὸ ἄλλο *Λίνδον*. Ὁ Τοῦρκος αὐτοκράτωρ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰ κυριεύσῃ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗΣ